ശ്രീഗർഗസംഹിതാ

വിശ്വജിത്ഖണ്ഡഃ - ത്രിംശോഽധ്യായഃ

മാനവദേശവിജയമ് -

ശ്രീനാരദ ഉവാച -
ഏവം ഹിരണ്മയം ഖംഡം ജിത്വാ കാർഷ്ണിർമഹാബലഃ ..
ജഗാമ രമ്യകം ഖംഡം ദേവലോകമിവ സ്ഫുരൻ ..1..
തസ്യ സീമാഗിരിഃ സാക്ഷാന്നീലോ നാമ നഗാധിരാട് ..
തത്രോത്തരേ കാലദേശേ നഗരീ ഭീമനാദിനീ ..2..
കാലനേമിസുതസ്തത്ര കലംകോ നാമ രാക്ഷസഃ ..
ത്രേതായുഗേ രാമചന്ദ്രാദ്ഭീതോ യുദ്ധാത്പലായിതഃ ..3..
ലംകാപുർയ്യാ ഇഹാഗത്യ വാസകൃദ്രാക്ഷസൈഃ സഹ ..
രക്ഷസാമയുതേനാസൗ യുദ്ധായ കൃതനിശ്ചയഃ ..4..
ഖരാരൂഢഃ കൃഷ്ണവർണോ യദൂനാം ബലമായയൗ ..
യദൂനാം രാക്ഷസാനാം ച ഘോരം യുദ്ധം ബഭൂവ ഹ ..5..
പ്രഘോഷോ ഗാത്രവാൻ സിംഹോ ബലഃ പ്രബല ഊർധ്വഗഃ ..
സഹ ഓജോ മഹാശക്തിരപരാജിത ഏവ ച ..6..
ലക്ഷ്മണാനംദനാ ഹ്യേതേ ശ്രീകൃഷ്ണസ്യ സുതാഃ

ശുഭാഃ ..
സർവേഷാമഗ്രതഃ പ്രാപ്താ ബാണൈസ്തീക്ഷ്ണൈഃ
സ്ഫുരത്പ്രഭൈഃ ..7..
രാക്ഷസാനാം ബലം ജഘ്നുർവായുവേഗൈര്യഥാ
ഘനമ് ..
ബാണൗഘൈശ്ഛിന്നഭിന്നാംഗാ രാക്ഷസാ
രണദുർമദാഃ ..8..
ത്രിശൂലാനാം മുദ്ഗരാണാം വർഷം ചക്രുർമദോത്കടാഃ
..
കലംകസ്തു തദാ പ്രാപ്തശ്ചർവയന്വാരണാൻ രഥാൻ
..9..
ഹയാന്നരാൻസശസ്ത്രാസ്ത്രാന്മുഖേ ചിക്ഷേപ
സത്വരമ് ..
ഗജാൻപാദേഷു ചോന്നീയ സനീഡാൻ രതകംബലാൻ
..10..
ഘംടാനാദസമായുക്താൻപ്രാക്ഷിപച്ചാംബരേ ബലാത്
..
പ്രഘോഷഃ ശ്രീഹരേഃ പുത്രഃ കപീംദ്രാസ്ത്രം സമാദധേ
..11..
തദ്ബാണനിർഗതഃ സാക്ഷാദ്വായുപുത്രോ മഹാബലഃ ..
വാതസ്തൂലമിവാകാശേ ചിക്ഷേപ ശതയോജനമ് ..12..
ഹനുമംതം തദാ ജ്ഞാത്വാ കലംകോ രാക്ഷസേശ്വരഃ ..
ലക്ഷഭാരമയീം ഗുർവീം ഗദാം ചിക്ഷേപ നാദയൻ ..13..
ഉത്പപാത കപിർവേഗാദ്ഗദാ ഭൂമൗ പപാത ഹ ..
ഊത്പതൻ വാനരാധീശോ ഭ്രൂഭംഗം കാരയന്മുഹുഃ
..14..
മുഷ്ടിനാ ഘാതയിത്വാ തം കിരീടം തസ്യ ചാദദേ ..
കലംകോഽപി തദാ തസ്മൈ ത്രിശൂലം സ്വം സമാദദേ
..15..

ഉത്പതൻസ കപിർവേഗാത് പൃഷ്ഠിദേശം പപാത ഹ ..
ഹനുമാംസ്തം തദാ ദോർഭ്യാം പാതയിത്വാ മഹീതലേ
..16..
വൈദൂര്യപർവതം നീത്വാ തസ്യോപരി സമാക്ഷിപത് ..
ഗിരിപാതേന ചൂർണാംഗോ മർദിതഃ പംചതാം യയൗ
..17..
തദാ ജയജയാരാവഃ ശംഖധ്വനിയുതോഽഭവത് ..
ഹനുമാൻ ഭഗവാൻ സാക്ഷാത്തത്രൈവാംതരധീയത
..18..
പ്രദ്യുമ്നസ്യോപരി സുരാഃ പുഷ്പവർഷം പ്രചക്രിരേ ..
അഥ കാർഷ്ണിർമഹാബാഹുഃ സ്വസൈന്യപരിവാരിതഃ
..19..
മനോഹരാം സ്വർണമയീം മാനവീം നഗരീം യയൗ ..
നൈഃശ്രേയസവനം തത്ര കല്പവൃക്ഷലതാവൃതമ് ..20..
ഹരിചംദനമംദാരപാരിജാതോപശോഭിതമ് ..
സംതാനമോദസംമിശ്രവായുഭിഃ സുരഭീകൃതമ് ..21..
കേതകീചംപകലതാകുടജൈഃ പരിസേവിതമ് ..
മാധവീനാം ലതാജാലൈഃ പുഷ്പിതൈഃ
സഫലൈർവൃതമ് ..22..
നദദ്വിഹംഗാലികുലൈർവൈകുംഠമിവ സുംദരമ് ..
യോജനാനാം പംചശതം ലംബിതം ചാരുധിം ഗിരിമ്
..23..
അധോഽധഃ ശോഭിതം രാജഞ്ഛതയോജനവിസ്തൃതമ്
..
പുംസ്കോകിലൈഃ കോകിലൈശ്ച മയൂരൈഃ
സാരസൈഃ ശുകൈഃ ..24..
ചക്രവാകൈശ്ചകോരൈശ്ച
ഹംസൈർദാത്യൂഹകൂജിതമ് ..
സർവർതുപുഷ്പശോഭാഢ്യമാക്ഷിപന്നംദനം വനമ് ..

25..
മൃഗശാവാ രമംതേ വൈ ശാർദൂലൈഃ സഹ മൈഥില ..
നകുലാഃ ഫണിഭിഃ സാർദ്ധം യത്ര വൈരവിവർജിതാഃ
..26..
അയുതം സരസാം യത്ര ഭ്രമരധ്വനിസംയുതമ് ..
സഹസ്രപത്രൈഃ കമലൈഃ ശതപത്രൈഃ
സ്ഫുരത്പ്രഭൈഃ ..27..
ഇതസ്തതോ വർതമാനമാനംദമിവ മൂർതിമത് ..
തദ്വനം സുംദരം ദൃഷ്ട്വാ നിർഗതാന്നഗരീജനാൻ ..
പപ്രച്ഛ വാംഛിതം സാക്ഷാത്പ്രദ്യുമ്നഃ
സർവവിത്കവിഃ ..28..
ശ്രീപ്രദ്യുമ്ന ഉവാച -
കസ്യേയം നഗരീ രമ്യാ കസ്യേദം വനമദ്ഭുതമ് ..
വദതാശു സവിസ്താരം ഹേ ലോകാഃ പുണ്യശാസനാഃ
..29..
ജനാ ഊചുഃ -
വൈവസ്വതോ മനുർനാമ യോ ഹ്യേവം വർതതേ നൃപ
..
മാനവേ ച ഗിരൗ രമ്യേ മത്സ്യം നാരായണം ഹരിമ് ..30..
വർതമാനം സദാ നത്വാ കരോതി വിപുലം തപഃ ..
തസ്യേയം നഗരീ രമ്യാ തസ്യ നൈഃശ്രേയസം വനമ് ..31..
വൈകുണ്ഠാച്ച സമാനീതാ ഭൂമിശ്ചായം ഗിരിസ്തഥാ ..
യൂയം സർവേഽപി രാജാനസ്തസ്യ വംശഭവാഃ ക്ഷിതൗ ..
സൂര്യവംശാംതരേ രാജംശ്ചന്ദ്രവംശാംതരേ ഹി ഭോഃ
..32..
ശ്രീനാരദ ഉവാച -
ക്ഷത്രിയാണാം ച സർവേഷാം വൃദ്ധം തം പ്രപിതാമഹമ്
..
ശ്രാദ്ധദേവം മനും ജ്ഞാത്വാ വിസ്മിതോഽഭൂദ്ധരേഃ

സുതഃ ..33..
ശ്രുത്വാ വചസ്തദാ സദ്യോ ഭ്രാതൃഭിര്യദുഭിർവൃതഃ ..
മാനവാദ്രിം സമാരുഹ്യ ശ്രാദ്ധദേവം ദദർശ ഹ ..34..
ശതസൂര്യപ്രഭം കാംത്യാ ദ്യോതയംതം ദിശോ ദശ ..
മഹായോഗമയം സാക്ഷാദ്രാജേംദ്രം ശാംതരൂപിണമ്
..35..
വേദവ്യാസശുകാദ്യൈശ്ച വസിഷ്ഠധിഷണാദിഭിഃ ..
പരസ്പരം മഹാരാജ ശൃണ്വന്തം ശ്രീഹരേര്യശഃ ..36..
നനാമ കർഷ്ണിര്യദുഭിഃ സഹൈവ തം
കൃതാംജലിസ്തത്ര സമാസ്ഥിതോഽഭവത് ..
മനുഃ സമുത്ഥായ ഹരേഃ പ്രഭാവവി-
ദ്ദത്ത്വാഽഽസനം ഗദ്ഗദയാ ഗിരാബ്രവീത് ..37..
മനുരുവാച -
നമസ്തേ വാസുദേവായ നമഃ സംകർഷണായ ച ..
പ്രദ്യുമ്നായാനിരുദ്ധായ സാത്വതാം പതയേ നമഃ ..38..
അനാദിരാത്മാ പുരുഷസ്ത്വമേവ
ത്വം നിർഗുണോഽസി പ്രകൃതേഃ പരസ്ത്വമ് ..
സദാ വശീകൃത്യ ബലാത്പ്രധാനം
ഗുണൈഃ സൃജസ്യത്സി ച പാസി വിശ്വമ് ..39..
തതോ വിവേകം സ വിഹായ സർവതോ
മത്വാഖിലം ചാത്ര മനോമയം ജഗത് ..
മായാപരം നിർഗുണമാദിപൂരുഷം
സർവജ്ഞമാദ്യം പുരുഷം സനാതനമ് ..40..
ജാഗർതി യോഽസ്മിഞ്ഛയനം ഗതേ സതി
നായം ജനോ വേദ സതഃ പരം തമ് ..
പശ്യംതമാദ്യം പുരുഷം ഹി യജ്ജനോ
ന പശ്യതി സ്വച്ഛമലം ച തം ഭജേ ..41..
യഥാ നഭോഽഗ്നിഃ പവനോ ന സജ്ജതേ
ഘടേ ന കാഷ്ഠേ ന രജോഭിരാവൃതൈഃ ..

തഥാ ഭവാൻസർവഗുണൈശ്ച നിർമലോ
വർണൈര്യഥാ സ്യാത്സ്ഫടികോ മഹോജ്ജ്വലഃ ..42..
വ്യംഗേന വാ ലക്ഷണയാ ച വാക്പദൈ-
ർഥം പദം സ്ഫോടപരായണൈഃ പരമ് ..
ന ജ്ഞായതേ യദ്ധ്വനിനോത്തമേന സ-
ദ്വാച്യേന തദ്ബ്രഹ്മ കുതസ്തു ലൗകികൈഃ ..43..
വദന്തി കേചിദ്ഭുവി കർമകര്തൃ യ-
ത്കാലം ച കേചിത്പരയോഗമേവ തത് ..
കേചിദ്വിചാരം പ്രവദന്തി യച്ച ത-
ദ്ബ്രഹ്മേതി വേദാംതവിദോ വദന്തി ..44..
യം ന സ്പൃശംതീഹ ഗുണാ ന കാലജാ
ജ്ഞാനേന്ദ്രിയം ചിത്തമനോ ന ബുദ്ധയഃ ..
മഹന്ന വേദോ വദതീതി തത്പരം
വിശംതി സർവേഽനലവിസ്ഫുലിംഗവത് ..45..
ഹിരണ്യഗർഭം പരമാത്മതത്വം
യദ്വാസുദേവം പ്രവദന്തി സംതഃ ..
ഏവംവിധം ത്വാം പുരുഷോത്തമോത്തമം
മത്വാ സദാഹം വിചരാമ്യസങ്ഗഃ ..46..

ശ്രീനാരദ ഉവാച -

മനോർവാക്യം തദാ ശ്രുത്വാ പ്രദ്യുമ്നോ ഭഗവാൻഹരിഃ ..
മന്ദസ്മിതോ മനും പ്രാഹ ഗീർഭിഃ സംമോഹയന്നിവ ..47..

പ്രദ്യുമ്ന ഉവാച -

ത്വം നോ ഗുരുഃ ക്ഷത്രിയാണാമാദിരാജഃ പിതാമഹഃ ..
മത്പൂജനീയോ വൃദ്ധോഽസി ശ്ലാഘ്യോ ധർമധുരംധരഃ ..48..
വഃ പ്രജാശ്ച വയം രാജൻ രക്ഷ്യാഃ പാല്യാശ്ച സർവതഃ ..

ഭവതാ തപ്യതേ ദിവ്യം തപസ്തേന ജഗത്സുഖമ് ..49..
മൃഗ്യസ്ത്വത്സദൃശഃ സാധുഃ പരമാത്മാ ഹരിഃ സ്വയമ് ..
നൃണാമംതസ്തമോഹാരീ സാധുരേവ ന ഭാസ്കരഃ
..50..
ശ്രീനാരദ ഉവാച -
ഇത്യുക്ത്വാ ഭഗവാൻ കാർഷ്ണിരനുജ്ഞാപ്യ പ്രണമ്യ
തമ് ..
പരിക്രമ്യ മനും രാജൻ സ്വയം ഭൂമൗ ജഗാമ ഹ .51..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാം ശ്രീവിശ്വജിത്ഖണ്ഡേ
ശ്രീനാരദബഹുലാശ്വസംവാദേ
മാനവദേശവിജയോ നാമ ത്രിംശോऽധ്യായഃ ..30..

GO TOP